

Ungeklimarådets anbefalinger til fremtidens grønne uddannelser

Det er afgørende for den grønne omstilling, at vi uddanner en generation af unge, som får redskaber til at arbejde med klima og miljø. Grønne færdigheder og viden spiller nemlig en nøglerolle i at udvikle grønne teknologier og få klimavenlige vaner. Samtidig kan mangel på de rette kompetencer også risikere at blive en barriere for den grønne omstilling, hvis der ikke er nok til at udvikle og udbrede grønne løsninger.

Derfor er der brug for, at grøn omstilling tænkes ind på tværs af alle dele af uddannelsessystemet, herunder i folkeskolen og på erhvervsuddannelserne og universiteterne, som disse anbefalinger fokuserer særligt på. Den grønne omstilling handler om mere end bare klima. Den handler også om biodiversitet og ressourceforbrug. Derfor er undervisning indenfor disse emner også inkluderet anbefalingerne, så fremtidens uddannelsessystem reelt klæder vores generation på til at kunne tackle flere typer kriser.

Der er brug for, at vi gør op med de kendte *uddannelsesmotorveje*. Vi har behov for mere diversitet i vores viden og færdigheder, hvis vi skal finde nye innovative klimaløsninger til både hverdagens og samfundets klimadilemmaer. Det kræver et anderledes og grønnere uddannelsessystem, hvor vi får bygget broer på tværs af uddannelsestyper og erhvervslivet.

Folkeskolen som grønt fundament

Folkeskolen står generelt overfor mange store udfordringer. I Ungeklimarådet sætter vi fokus på folkeskolens rolle i den grønne omstilling, herunder hvordan folkeskolen kan forebygge og afhjælpe klimaangst blandt børn og unge.

1. Fremtidssikring af klimaet og økosystemer skal skrives ind i folkeskolens bekendtgørelse og i fagenes læseplaner

- 1.1. Fremtidssikring af klimaet og økosystemer skal repræsenteres i folkeskolens bekendtgørelse på lige fod med dansk kultur og historie. Hvis folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre, er det essentielt, at fremtidssikring bliver en del af elevernes hverdag. Folkeskolen skal bidrage til at gøre eleverne handlekraftige i et samfund og i en verden præget af klimaforandringer og biodiversitetskrise. Disse nøgleproblemer bliver kun mere relevante i fremtiden.

- 1.2. Det skal ydermere skrives ind i alle fagenes læseplaner, så problematikkerne bliver inddraget og belyst fra flere forskellige faglige vinkler.

2. Uddannelse og efteruddannelse af fagpersonale

- 2.1. Det skal være obligatorisk for alle lærerstuderende, uanset faglig retning, at blive undervist i klima og miljø.
- 2.2. Alle lærere skal efteruddannes, så de på et ordentligt vidensgrundlag kan inddrage klima og miljø i deres undervisning.

3. Indførelse af flere tværfaglige temauger

- 3.1. Eleverne skal blive bedre til at arbejde sammen også på tværs af fagene, da det er essentielt at forstå hvordan boglige fag og tekniske fag spiller sammen i problemløsning.
- 3.2. Temaugerne skal sætte fokus på et specifikt emne i forhold til grøn omstilling - gerne et emne som er aktuelt for det tidspunkt, temadagene afholdes.

4. Indførelse af Teknologiforståelse¹

- 4.1. Den grønne omstilling er i fuld gang og med den følger et øget behov for folk med forskellige kompetencer - ikke mindst inden for digital teknologi, erhvervsuddannelser og ingeniørarbejde. På nuværende tidspunkt findes der ingen fag, hvis hovedformål er at undervise elever i, hvordan de bruger, skaber og omgås de mange nye digitale teknologier, der præger vores samfund. Hvis eleverne i folkeskolen skal forberedes og inspireres til at være en del af den grønne omstilling både nu og i fremtiden, skal teknologiforståelse indføres som selvstændigt fag i folkeskolen.
- 4.2. Erhvervsuddannede er essentielle for, at vi som samfund lykkes med den grønne omstilling. Desværre er tilslutningen til disse uddannelser ikke høj nok. Digitale teknologier fylder mere og mere i det arbejde, erhvervsuddannede laver, og det er derfor vigtigt at introducere elever til disse allerede i folkeskolen. Faget kunne desuden have potentiale til at inspirere flere unge til at tage en erhversfaglig uddannelse.

5. Skolen som det gode eksempel og handlingsorienteret

- 5.1. Alle landets folkeskoler skal gennemføre initiativer i forhold til den grønne omstilling som fx energieffektivisering, solceller og skolehaver. Initiativerne skal bruges aktivt i undervisningen.
- 5.2. Eleverne skal få vist det gode eksempel og det skal italesættes, hvad man som skole, hjem og individ kan gøre, så eleverne ikke føler sig magtesløse.

---

¹ <https://www.emu.dk/grundskole/teknologiforstaaelse>

- 5.3. Eleverne skal lære, hvad de og andre kan gøre, og der skal være øget fokus på hverdagshandlinger. Fx skal de lære at reparere ødelagte ting såsom huller i tøj og cykel-dæk, samt hvordan materialer kan upcycles.
- 5.4. Eleverne skal introduceres til værktøjer, der gør det nemmere at tage bæredygtige valg i hverdagen som fx kemiluppen og forskellige genbrugsplatforme.
- 5.5. Eleverne skal introduceres til og undervises i hvilke handlemuligheder, man har i forhold til at påvirke klimapolitik. Der skal i den sammenhæng være et særligt fokus på kommunalpolitik.

Flere faglærte er en klimakamp

Vi ved fra et utal af analyser, at investeringerne i at nå 70-procent målsætningen betyder, at behovet for smede, automatikteknikere, elektrikere og andre erhvervsuddannede stiger langt mere end det antal, der bliver udlært. Desværre kommer der ifølge Arbejderbevægelsens Erhvervsråd til at mangle [99.000 faglærte i 2030](#), hvilket vil være en barriere for den grønne omstilling. Det tal kommer udelukkende til at stige, når vi for alvor skal i gang med at bygge energier, stormflodssikre og energioptimere vores bygninger.

1. Tiltrækning af flere unge til de grønne erhvervsuddannelser

Der er brug for en række af tiltag, som kan inspirere unge til at vælge de grønne erhvervsuddannelser. Det kræver både investeringer i uddannelserne og et øget fokus på vigtigheden af disse.

1.1. Obligatorisk erhvervspraktik med fokus på bæredygtige projekter

Der skal indføres obligatorisk erhvervspraktik i alle folkeskoler, så unge bliver præsenteret for de forskellige uddannelser i løbet af deres skoletid og dermed kan vælge uddannelse ud fra et mere oplyst grundlag. Dette kan indføres som en uge i 7., 8., og 9. klasse, så man samlet har tre uger ude i virksomheder. Her skal fokus især være på at lave samarbejder mellem skole og virksomheder med bæredygtige projekter.

1.2. Praktisk grøn projektopgave i projektugen i 8./9. Klasse

Projektugen i 8/9 klasse og den obligatoriske selvvalgte opgave (OSO) i 10. klasse skal give mulighed for, at eleverne tager afsæt i praktiske problemstillinger vedrørende den grønne omstilling, fx inden for genbrug og cirkulær økonomi.

1.3. Opkvalificering af faglige uddannelsesvejledere

Både når det kommer til uddannelsesvejledning omkring grøn omstilling, erhvervsuddannelser, og kombinationen af de to, er der plads til forbedringer. Der skal afsættes ressourcer til, at unge får relevant og målrettet vejledning, før de eventuelt søger optag på en

erhvervsuddannelse. Det skal suppleres med at lægge en del af uddannelsesvejledningen over til folk fra erhvervslivet med praktisk erfaring inden for grøn omstilling.

1.4. Uforpligtende sabbatårstilbud i den grønne del af erhvervslivet

Unge skal have mulighed for at tage et uforpligtende sabbatår i virksomheder, som fremmer den grønne omstilling - fx arbejde med nedgravning og svejsning af fjernvarmerør. Erfaringen fra sabbatåret kan derefter bruges til at forkorte en uddannelse som fx smed, så det ene år i arbejde giver ½ års merit på uddannelsen.

1.5. Faglærte kompetencer skal give bedre adgang til videregående uddannelser

Erhvervsuddannelser relateret arbejde inden for grøn omstilling skal i højere grad give adgang til videregående uddannelser. Eksempelvis skal en vindmølletekniker have gode muligheder for at blive optaget på en energiingeniøruddannelse. På den måde vil unge, der gerne vil tage en videregående uddannelse, i højere grad blive inspireret til at vælge en erhvervsuddannelse først.

2. Hvordan fremtidssikrer vi erhvervsuddannelserne og fastholder eleverne?

Erhvervsuddannelserne har i mange år været underfinansierede og -prioriterede, hvilket eksempelvis kommer til udtryk i den gamle teknologi, som anvendes på erhvervsuddannelserne. Det er et problem, da meget grøn teknologi også er ny teknologi, som kan være dyrere. Derudover skal en elektriker ikke kunne det samme i dag som for 30 år siden, hvis han/hun fx skal arbejde med vindmøller. En fremtidssikring kræver også, at eleverne ikke kun lærer om de nuværende teknologier. Der er også brug for, at eleverne får mulighed for at arbejde med teknologi og udstyr, som er ved at blive udviklet, og som de vil møde, når de fx skal ud og bygge komponenter til flydende havvindmøller eller power-to-x.

2.1. Investering i ny, grøn teknologi på erhvervsuddannelserne

Hvis vi skal sikre en høj kvalitet og kvantitet af faglærte de næste mange år, er det nødvendigt at investere i ny, grøn teknologi på erhvervsskolerne, så kommende faglærte har de rette kompetencer til at løse de udfordringer, den grønne omstilling bærer med sig.

2.2. Mentorere med grønne erfaringer på erhvervsuddannelser

Der skal oprettes en mentorordning på erhvervsskolerne, hvor seniorer kan snakke med frafaldstruede elever. Her skal der især være fokus på at tiltrække mentorere med praktiske erfaringer inden for klimaløsninger.

2.3. Stærkere kultur og studiemiljø

- Der skal skabes en stærkere uddannelseskultur med fokus på bæredygtighed og faglig stolthed.
- På skolehjemmene skal der være flere faglige arrangementer omkring klima og grøn omstilling. Formålet er, at eleverne kan få indsigt i, hvad deres uddannelser

kan bruges til i forhold til den grønne omstilling og styrke dem i deres valg omkring læreplads og fremtidige karrieremuligheder.

- Studiemiljøet skal styrkes på tværs af uddannelser, så der kommer flere synergier og kontaktflader mellem unge på erhvervsuddannelser og fx unge på gymnasier og ingeniøruddannelser. Klimaudfordringerne løses med samarbejde på tværs af boglige og tekniske færdigheder. Derfor er det vigtigt, at det faglige samarbejde styrkes.

Universiteterne

1. Idékatalog til arbejde med grøn omstilling på universiteterne

Viden og læring om grøn omstilling bør i højere grad inddrages i undervisningen på danske universitetsuddannelser. Klimakrisen skal løses bredt på tværs af fagligheder, og derfor er det afgørende, at det ikke kun er uddannelser, der retter sig direkte mod viden om grøn omstilling, som eksplicit arbejder med problemstillingerne.

Derfor foreslår Ungeklimarådet, at de danske universiteter forpligtes til at nedsættes en arbejdsgruppe bestående af undervisere, studerende og erhvervsrepræsentanter, som skal udarbejde et idékatalog over, hvordan grøn omstilling og bæredygtighed bedre kan inkorporeres på universitetets uddannelser. Udfaldet af arbejdet bør dernæst overføres til studieordningerne for de enkelte uddannelser i samarbejde med de ansvarlige for uddannelserne.

2. Mere grønt erhvervsliv på universiteterne

Et stærkt og nært samarbejde mellem virksomheder (offentlige såvel som private og NGO'er), uddannelser og forskningsmiljøer er afgørende for, om unge på de danske universiteter bliver inspireret og rustet til at finde løsninger på klimakrisen, som virker i praksis. Derfor skal der være endnu tættere dialog mellem de danske universiteter og erhvervslivet, herunder særligt virksomheder som gør en aktiv indsats for at fremme den grønne omstilling.

2.1. Virksomhedsbank med grønne virksomheder

Alle universiteter skal på institutniveau udarbejde en oversigt over virksomheder (en virksomhedsbank), som er fagligt relevante for uddannelserne på det pågældende institut, som gør en aktiv indsats for at fremme den grønne omstilling og som lever op til EU Taksonomiforordningens krav til "bæredygtige økonomiske aktiviteter". Virksomhedsbanken skal opdateres årligt og de listede virksomheder skal være villige til at påtage sig én eller flere af følgende opgaver:

- 1) Modtage studerende som virksomhedspraktikanter

- 2) Modtage projektskrivende studerende (herunder bl.a. speciale- og bachelorprojekter)
- 3) Modtage studerende som studentermedhjælpere (job uden for uddannelsesregi)

2.2. Inddragelse af grønne virksomheder i undervisningen

Universiteterne skal i højere grad invitere fagligt relevante virksomheder, som gør en aktiv indsats for den grønne omstilling, ind i undervisningen på de enkelte uddannelser gennem fx gæsteforelæsninger, caseopgaver og case competitions. Der skal indskrives krav om dette i studieordningerne.

3. Bedre muligheder for grøn tværfaglighed

Klimakrisen kan ikke løses af én type faglighed alene. Der er brug for både teknologiudvikling, adfærdændringer, effektiv kommunikation og meget mere. Derfor er det afgørende, at fremtidens grønne arbejdsstyrke har en tværfaglig tilgang til problemløsning. Universiteterne bør derfor i højere grad tilbyde:

- 3.1. Projektskrivning og kurser om den grønne omstilling på tværs af institutter, fakulteter og andre universiteter. Det skal være nemmere for de studerende at samarbejde på tværs af institutter og fakulteter, og studienævnene skal bløde op for mulighederne for at tage kurser på andre institutter og fakulteter, hvis det tjener et formål i forhold til læring og videnuveksling om den grønne omstilling.
- 3.2. Samarbejde om grøn omstilling med erhvervs- og professionshøjskoler. En god grundforståelse for hele værdikæder er væsentlig for at finde gode og holdbare løsninger på klimakrisen. Vidensdeling på tværs af uddannelsesniveauer kan bidrage til dette. Ungeklumarådet foreslår derfor, at der skabes bedre mulighed for mere dybdegående samarbejde mellem universiteter og erhvervs- og professionshøjskoler. For eksempel gennem fælles case competitions eller projektskrivning.

4. Mere globalt udsyn

Klimakrisen er global og skal løses globalt. Ungeklumarådet anbefaler derfor, at

- 4.1. Der oprettes flere udvekslingsprogrammer med klima og bæredygtighed som fagligt fokusområde.
- 4.2. Der arbejdes mere på at tiltrække og fastholde udenlandske studerende i Danmark på uddannelser, der direkte arbejder med grøn omstilling og hvor der mangler arbejdskraft. Deres viden og kompetencer kan bidrage positivt til udviklingen af mere globale løsninger på klimakrisen.